

AGATHA CHRISTIE

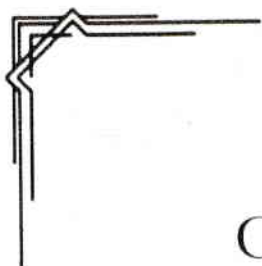
ASASINAREA LUI ROGER ACKROYD

Traducere din limba engleză
ALINA SIMUȚ

LITERA
București

CUPRINS

1. Doctorul Sheppard la micul-dejun.....	7
2. Oamenii din King's Abbot.....	14
3. Bărbatul care cultiva dovlecei	24
4. Cina la Fernly.....	38
5. Crima	56
6. Pumnalul tunisian	72
7. Aflu care e profesia vecinului meu	82
8. Inspectorul Raglan este încrezător	99
9. Iazul cu pești de aur	113
10. Fata în casă.....	125
11. Poirot merge în vizită	143
12. În jurul mesei	153
13. Pana de găscă	164
14. Doamna Ackroyd	173
15. Geoffrey Raymond	186
16. O seară de Mahjong	197
17. Parker	209
18. Charles Kent.....	224
19. Flora Ackroyd	231
20. Domnișoara Russell	243
21. Anunțul din ziar.....	255
22. Povestea Ursulei Bourne.....	264
23. Mica reuniune de la Poirot.....	273
24. Povestea lui Ralph Paton	287
25. Adevărul.....	292
26. ...Și numai adevărul	301
27. Justificarea	306

CAPITOLUL 1

DOCTORUL SHEPPARD LA MICUL-DEJUN

Doamna Ferrars a murit în noaptea de 16 spre 17 septembrie, într-o zi de joi. Am fost chemat la ora opt, în dimineața zilei de vineri, 17 septembrie. Nu se mai putea face nimic. Murise de câteva ore.

Era puțin trecut de ora nouă când m-am întors acasă. Am deschis ușa din față cu cheia și, intenționat, am zăbovit câteva momente în hol, atârându-mi pălăria și pardesiul subțire pe care îl luasem ca un mijloc înțelept de precauție împotriva răcorii unei dimineți de început de toamnă. Mărturisesc că eram foarte supărat și îngrijorat. Nu pretind faptul că la momentul respectiv puteam anticipa evenimentele din următoarele săptămâni, ba dimpotrivă. Dar instinctul îmi spunea că urmau vremuri tulburătoare.

Din sufrageria din stânga, se auzeau zăngănitul ceștilor de ceai și tusea scurtă, uscată a surorii mele, Caroline.

- Tu ești, James? strigă ea.

O întrebare fără rost, cine altcineva putea fi? Ce-i drept, tocmai sora mea Caroline era cauza întârzierii mele de câteva minute. Mottoul familiei de manguste, spune domnul Kipling, este: „Du-te și află!“ Dacă sora mea va adopta vreodată un simbol al familiei, cu siguranță îi voi sugera neastâmpărata mangustă. Se poate chiar și elimina prima parte a mottoului. Caroline poate descoperi foarte multe stând în tihnă acasă. Nu știu cum reușește să facă acest lucru, dar e întru totul adevărat. Bănuiesc că servitorii și negustorii constituie serviciul ei de spionaj. Când iese în lume, nu o face pentru a aduna informații, ci pentru a le răspândi. Și la aceasta este uimitor de pricepută.

Tocmai această ultimă trăsătură menționată a ei îmi cauza episoade chinuitoare de nehotărâre. Orice i-aș fi spus acum lui Caroline cu privire la dispariția doamnei Ferrars ar fi ajuns la urechile tuturor din sat în decurs de o oră și jumătate. Profesionist fiind, caut în mod natural să fiu discret. Prin urmare, am deprins obiceiul de a ascunde de sora mea, în permanență, toate informațiile posibile.

Ea află oricum totul, dar, cel puțin, am satisfacția morală că nu sunt vinovat în vreun fel de acest lucru. Soțul doamnei Ferrars a murit în urmă cu mai bine de un an, și Caroline a susținut mereu, fără cel mai mic temei pentru afirmația sa, că soția lui l-a otrăvit.

Ea disprețuiește convingerea mea de nestrămutat că domnul Ferrars a murit de gastrită acută, ajutat de obișnuitul consum excesiv de băuturi alcoolice. Simptomele de gastrită și otrăvire cu arsenic

nu sunt, după părerea mea, deosebite, dar Caroline își întemeiază acuzația pe argumente total diferite.

- Trebuie doar să te uiți la ea, am auzit-o spunând.

Doamna Ferrars, cu toate că trecută de prima tinerețe, era o femeie foarte atrăgătoare, și hainele ei, deși simple, păreau întotdeauna să i se potrivească foarte bine. Totuși, o mulțime de femei își cumpără hainele de la Paris, dar, chiar și așa, nu și-au otrăvit neapărat soții.

Cum stăteam eu șovăitor în hol, trecându-mi prin minte toate lucrurile astea, vocea lui Caroline se auzi din nou, cu o notă mai ascuțită.

- Ce naiba faci acolo, James? De ce nu vii să-ți iei micul-dejun?

- Vin acum, draga mea, i-am spus în grabă. Îmi agățam pardesiul.

- Ai fi putut agăța o jumătate de duzină de pardesie în vremea asta.

Avea dreptate. Aș fi putut.

Am intrat în sufragerie, i-am dat lui Caroline obișnuita sărutare pe obraz și m-am așezat să mănânc ouă și șuncă. Șunca era destul de rece.

- Ai fost chemat destul de devreme, remarcă Caroline.

- Da, i-am spus. King's Paddock. Doamna Ferrars.

- Știu, zise sora mea.

- De unde știi?

- Annie mi-a spus.

Annie este fata în casă. O fată drăguță, dar îi place enorm să vorbească.

Se lăsă tăcerea. Am continuat să mănânc ouă și șuncă. Nasul surorii mele, lung și subțire, tremura

un pic la vârf, cum se întâmplă întotdeauna când este interesată sau curioasă să afle ceva.

- Ei bine? întrebă ea.

- O poveste tristă. Nu mai era nimic de făcut. Probabil că a murit în somn.

- Știu, spuse din nou sora mea.

De data aceasta m-am enervat.

- Nu ai de unde să știi, am izbucnit. Nici eu nu am știut până când am ajuns acolo și deocamdată nu am spus nimănui. Dacă fata aceea, Annie, știe, mai mult ca sigur că e clarvăzătoare.

- Nu a fost Annie cea care mi-a spus. A fost lăptarul. El a aflat de la bucătarul familiei Ferrars.

Așa cum am spus, Caroline nu trebuie să iasă în lume pentru a obține informații. Ea stă acasă și află totul.

Sora mea continuă:

- Din ce cauză a murit? Atac de cord?

- Lăptarul nu ți-a spus și asta? am întrebat sarcastic.

Sarcasmul e inutil când vine vorba de Caroline.

Ea ia lucrurile în serios și răspunde ca atare.

- Nu știa, explică ea.

La urma urmei, Caroline oricum ar fi aflat mai devreme sau mai târziu. Putea la fel de bine să audă de la mine.

- A murit din cauza unei supradoze de veronal. Îl lua în ultimul timp pentru insomnie. Probabil că a luat prea mult.

- Prostii! declară imediat Caroline. A luat intenționat. Nu-mi spune tu mie!

Este ciudat, atunci când ai o bănuială secretă, pe care nu vrei să o recunoști, faptul că o auzi exprimată

de altcineva te împinge să tăgăduiești cu vehemență. Am izbucnit imediat într-un discurs revoltat.

- Iar începi, i-am spus. Te pripești fără noimă. De ce ar fi vrut doamna Ferrars să se sinucidă? O văduvă, destul de tânără încă, foarte înstărită, cu o stare de sănătate bună și nici o preocupare, în afară de a se bucura de viață. E absurd.

- Nu, deloc. Până și tu trebuie să fi observat cât de schimbată arăta în ultima vreme. Asta se petrece de șase luni încoace. Categorie părea chinuită de coșmaruri. Chiar tu ai recunoscut că nu putea să doarmă.

- Care e diagnosticul tău? am întrebat cu răceală. O poveste de dragoste nefericită, presupun?

Sora mea clătină din cap.

- Remușcare, spuse ea foarte entuziasmată.

- Remușcare?

- Da. Nu ai vrut să mă crezi când ți-am spus că și-a otrăvit soțul. Acum sunt mai convinsă ca oricând că așa s-a întâmplat.

- Nu cred că gândești foarte logic, am obiectat. Cu siguranță, în cazul în care o femeie a comis o infracțiune cum ar fi o crimă, ea ar avea suficient de mult sânge-rece pentru a se bucura de roadele faptei sale fără slăbiciunea vreunui sentimentalism, cum ar fi părerea de rău.

Caroline clătină din cap.

- Probabil că există astfel de femei, dar doamna Ferrars nu era una dintre ele. Era un pachet de nervi. Un impuls copleșitor a determinat-o să scape de soțul ei, deoarece ea era genul de persoană care pur și simplu nu poate suporta suferința de orice fel,

și nu există nici o îndoială că soția unui om ca Ashley Ferrars trebuie să fi avut mult de suferit.

Am dat aprobator din cap.

- Și de atunci a fost obsedată de ceea ce a făcut. Nu mă pot abține să nu-mi pară rău de ea.

Nu cred că surorii mele i-a părut vreodată rău de doamna Ferrars când trăia. Acum, că ea s-a dus unde (după toate probabilitățile) rochiile de la Paris nu mai pot fi purtate, Caroline este pregătită să se complacă în emoțiile mai delicate de genul milei și compasiunii.

I-am spus în mod răspicat că ideea ei era o aiureală totală. Am fost cu atât mai ferm cu cât, în secret, eram de acord cel puțin cu o parte din ceea ce spusese. Dar nu era bine ca sora mea să ajungă la adevăr pur și simplu, printr-un soi de presupuneri inspirate. Nu aveam de gând să încurajez un astfel de lucru. Se va duce prin sat exprimându-și părerile, și toată lumea va crede că face asta bazându-se pe informații medicale oferite de mine. Viața te poate supune la tot felul de încercări.

- Prostii, spuse Caroline, ca răspuns la criticile mele aspre. Vei vedea. Sunt sută la sută convinsă că a lăsat o scrisoare în care mărturisește totul.

- Nu a lăsat nici o scrisoare, i-am spus tăios, fără să-mi dau seama unde m-ar fi dus afirmația.

- Oh! spuse Caroline. Deci te-ai interesat de asta, nu-i așa? Eu cred, James, că în adâncul inimii, ești la fel de convins ca mine. Ești un bătrân șarlatan.

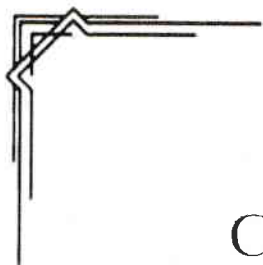
- Trebuie să iei întotdeauna în considerare posibilitatea sinuciderii, i-am răspuns pe un ton impunător.

- Va fi o anchetă?

- S-ar putea să fie. Depinde. Dacă eu mă declar absolut convins de faptul că supradoza a fost luată din greșeală, s-ar putea să se renunțe la anchetă.

- Și ești absolut convins? Întrebă sora mea cu viclenie.

Nu i-am răspuns, ci m-am ridicat de la masă.

CAPITOLUL 2

OAMENII DIN KING'S ABBOT

Înainte de a continua cu ceea ce i-am spus lui Caroline și ce mi-a mai zis ea, s-ar putea să fie la fel de potrivit să vă spun câte ceva despre așa-zisa noastră geografie locală. Satul nostru, King's Abbot, este, presupun, la fel ca orice alt sat. Un oraș mare din apropiere este Cranchester, situat la circa paisprezece kilometri și jumătate distanță. Avem o gară mare, un oficiu poștal mic și două magazine universale rivale. Bărbații apti de muncă pot să părăsească locul acesta în tinerețe, dar rămân multe femei necăsătorite și ofițeri militari pensionari. Plăcerile și distracțiile noastre pot fi rezumate într-un singur cuvânt: bârfa.

Există doar două proprietăți importante în King's Abbot. Una dintre ele este King's Paddock, lăsată doamnei Ferrars de răposatul ei soț. Cealaltă, Fernly Park, este deținută de Roger Ackroyd. Ackroyd m-a intrigat întotdeauna fiindcă mi s-a părut a fi un veritabil moșier de la țară. Amintește de unul din cavalerii roșii la față care mereu apăreau la începutul primului act al unei comedii muzicale de modă veche, decorul fiind peisajul dintr-un sat. Ei fredonau, de obicei, un cântec despre plecarea la Londra.

În prezent, avem spectacole de revistă, și moșierul de țară nu mai este la modă.

Desigur, Ackroyd nu e cu adevărat un moșier. El este un producător extrem de prosper (cred) de roți de vagon. Are aproape cincizeci de ani, e rumen la față și foarte manierat. E prieten la cataramă cu preotul, donează din belșug fondurilor parohiale (deși se zvonește că este extrem de zgârcit când vine vorba de cheltuielile personale), susține meciurile de crichet, Clubul Tinerilor și Asociația Soldaților Invalizi Demobilizați. El este, de fapt, viața și sufletul satului nostru pașnic, King's Abbot.

Pe când Roger Ackroyd era un flăcău de douăzeci și unu de ani, s-a îndrăgostit și s-a căsătorit cu o femeie frumoasă cu vreo cinci sau șase ani mai mare decât el. Numele ei era Paton și era văduvă, cu un copil. Povestea mariajului a fost scurtă și dureroasă. Ca să vă spun pe șleau, doamna Ackroyd era alcoolică. A reușit să intre în mormânt din cauza băuturii în doar patru ani de la căsătorie.

În anii care au urmat, Ackroyd n-a dat vreun semn că s-ar arunca într-o altă aventură matrimonială. Copilul soției sale din prima căsătorie avea doar șapte ani când i-a murit mama. El are acum douăzeci și cinci. Ackroyd l-a privit întotdeauna ca pe propriul fiu și l-a educat ca atare, dar el a fost un puști neastâmpărat și o sursă continuă de griji și probleme pentru tatăl său vitreg. Cu toate acestea, tuturor ne place Ralph Paton din King's Abbot. Este un tânăr foarte arătos, printre altele.

Cum spuneam, suntem cât se poate de gata de bârfă în satul nostru. Toată lumea a observat de la început că Ackroyd și doamna Ferrars

se înțelegeau foarte bine. După moartea soțului ei, intimitatea a devenit mai pronunțată. Erau întotdeauna văzuți împreună și se presupunea, în mod firesc, că la sfârșitul perioadei de doliu doamna Ferrars urma să devină doamna Roger Ackroyd. Părea, într-adevăr, o chestiune firească. Se știa că soția lui Roger Ackroyd murise de băutură. Ashley Ferrars fusese un bețiv timp de mulți ani înainte să moară. Era firesc ca aceste două victime ale excesului de alcool să-și refacă viața împreună, având în vedere cele îndurate în prealabil din partea foștilor parteneri de viață.

Familia Ferrars a venit să locuiască aici cu doar un an în urmă, dar o umbră de bârfă îl înconjură pe Ackroyd de mulți ani. Tot timpul copilăriei lui Ralph Paton, până la maturitate, o serie de menajere au condus casa lui Ackroyd, și fiecare la rândul ei a fost privită cu intensă suspiciune de Caroline și apropiații ei. Nu exagerez când spun că în ultimii cincisprezece ani, tot satul a așteptat încrezător ca Ackroyd să se însoare cu una dintre menajerele lui. Ultima dintre ele, o femeie reductabilă numită domnișoara Russell, a domnit necontestată timp de cinci ani, de două ori mai mult ca oricare dintre predecesoarele sale. Se crede că, dacă nu ar fi fost apariția doamnei Ferrars, Ackroyd cu greu ar fi putut scăpa. Acestui motiv i s-a adăugat și un alt factor - sosirea neașteptată a unei cumnate văduve cu fiica ei din Canada. Doamna Cecil Ackroyd, văduva unui pierde-vară, fratele mai mic al lui Ackroyd, și-a mutat reședința la Fernly Park și a reușit, potrivit lui Caroline, să o pună pe domnișoara Russell la locul ei.

Nu știu exact ce înseamnă „la locul tău” – sună rece și neplăcut –, dar știu că domnișoara Russell își cam mușcă buzele și are un zâmbet pe care nu-l pot socoti decât acid, și că ea mărturisește cea mai mare simpatie pentru „săraca doamnă Ackroyd – dependentă de mila fratelui soțului ei. Pâinea primită din milă este atât de amară, nu-i așa? Aș fi foarte nefericită dacă nu mi-aș câștiga traiul”.

Nu știu ce a crezut doamna Cecil Ackroyd despre afacerea Ferrars când aceasta a fost adusă în discuție. Era clar în avantajul ei ca Ackroyd să rămână necăsătorit. Era întotdeauna foarte fermecătoare – ca să nu spun debordantă – față de doamna Ferrars, atunci când se întâlneau. Caroline spune că asta nu dovedește mai nimic.

Acestea au fost preocupările noastre în King's Abbot în ultimii ani. Am discutat despre Ackroyd și aventurile sale din toate punctele de vedere. Doamna Ferrars își avea locul ei în schemă.

Acum a intervenit o rearanjare a caleidoscopului. De la o discuție ușoară despre eventualele cadouri de nuntă, ne-am trezit brusc în mijlocul unei tragedii.

Cântărind acestea și diverse alte aspecte în mintea mea, mi-am văzut mecanic de pacienții mei. Nu aveam nici un caz de interes special la care să merg, ceea ce, probabil, m-a făcut să revin întruna la misterul morții doamnei Ferrars. Își pusese capăt zilelor? Dacă ar fi făcut-o, ar fi lăsat în urmă ceva scris prin care să clarifice ce a intenționat să facă? Femeile, din experiența mea, dacă vreodată iau hotărârea de a se sinucide, de obicei, își doresc să dezvăluie starea de spirit care a dus la gestul fatal. Ele tânjesc să fie în centrul atenției.